

The Guardianships of Goshen

Parasha Vayigash

²⁹ Joseph harnessed his chariot and went up to meet Israel his father in Goshen. He appeared before him, fell on his neck, and he wept on his neck excessively. ³⁰ Then Israel said

2 Shem Mishneel - Ed R. Belavski
 Let us turn now to the meeting between Yosef and Yaakov. The midrash which describes Yaakov's actions is difficult to understand. Yaakov did not kiss his son because he was saying the Shema. Surely if it was time for this mitzvah, Yosef should also have been performing it! The Maharal, in his super-commentary to Rashi, offers a resolution to this difficulty:

When Yaakov saw Yosef his son as king, his heart was filled with love and fear of God, noticing how His means of dealing with the world are good and perfect and how He rewards those who fear Him. This is the practice of *chassidim* — when good things happen to them, they cleave to God because of the good and faithful acts that He has done for them. This is represented by saying the Shema, in which the unity of the Kingdom of Heaven is mentioned, as well as the love that we must have for it. It was appropriate for him to say the Shema when Yosef came to him; after all the trouble that he had had because of his son, now that he saw him as king, he loved God Who had done this for him. So he accepted upon himself His kingship and His love and fear.

(*Gar Aryeh on Rashi, Bereishis 46:29*)

It was not the time for saying Shema, as on every morning and evening, but instead a spontaneous gesture of love for God which was particularly pertinent to Yaakov's circumstances.

3 כדי לחבין עומק נוסף בענין ארץ גושן נקדים את דברי המדרש (פרקי דרבי אליעזר פכיו):

דבי טרפן אומר: באותה הלילה שלקחה שרה אמנו, אותה הלילה ליל פסח היה, הביא הקב"ה על פרעה ועל ביתו נגעים גדולים, להודיע שכן הוא עתיד להכות את מצרים בנגעים גדולים... רבי יוחנן בן קדחה אומר: מאהבתו אותה פרעה כתב לה בשטר כתובה כל ממנו, בין כסף בין זהב בין עבדים בין קרקעות, וכתב לה את ארץ גושן לאחוזתה. לפיכך ישבו ישראל בארץ גושן שהיא של שרה אמנו. ומפרש הדר"ל (שם): שכל יתר המצנות ניתנו לשרה בלבד, אך ארץ גושן ניתנה לה לאחוזתה.

4 חרי לנו טעם נוסף לשיבת ישראל בארץ גושן - "לפיכך ישבו ישראל בארץ גושן שהיא של שרה אמנו". למרות שניתן לחתורם מדברי המדרש כאילו היה בזה ענין מקרי גרידא, תוצאת מעשיו של פרעה, אין ספק שגנוז בזה מחלק עמוק ומעמק הרבה יותר. נשתדל לעמוד על עומק הענין.
 * ביאור המלים "מאהבתו אותה פרעה כתב לה בשטר כתובה כל ממנו" הוא, שפרעה הבטיח לשרה בכתובתה את כל אותן מתנות כדי לחשפיע עליה שתעזוב את יחוסה ותדבק בו. מגמה זו באה לידי ביטוי במיוחד בזה שהוסיף לה את ארץ גושן - וכתב לה את ארץ גושן לאחוזתה. "גושן" מלשון חגשה, כנוכר בפסוקים - "ויגש" (בראשית מ"ד י"ח) "ויגש וישק לו" (בראשית כ"ז כ"ז) - ומשמעותו, הליכה למטרת חיבור, קשר וקירבה. במלים אחרות, פרעה נתן לשרה את ארץ גושן כדי שדרך אותה ארץ ישמר הקשר שבינו לבין שרה.

3 מנחם פרידמן - "הע פת" - 241

יזאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחד... וקחו את אביכם ואת בתיכם ובואו אלי והאנה לכם את טוב ארץ מצרים? בראשית מ"ה י"ז י"ח. ועיין בפירוט רש"י שטוב ארץ מצרים' הינו ארץ גושן. יזאמר יוסף אל אחיו... והיה כי יקרא לכם פרעה... ואמרתם אנשי מקנה היו עבדך... בעבור תשבו בארץ גושן... ויאמר... ישבו נא עבדך בארץ גושן... ויאמר פרעה... במיטב הארץ הושב את אבך ואת אחיך. ישבו בארץ גושן? בראשית מ"ז ל"א - מ"ז ו'. וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ואחיו בה ופרו ורבו מאד ושמם מ"ז כ"ז.

4 השאלה כמו נשאלת מאלה: מה ענינו ומעלתו של אותו מקום, ומדוע נבחרו יוסף וחשבתים לשבת במקום ההוא דווקא?

5 על דרך חפשו, מעלת ארץ גושן נבעה מעצם היותה מקום מרוחק מישוב המצריים. כדי שבני ישראל יתאגדו במקום אחד, ולא יהיו נתונים להשפעת תרבות מצרים, ביקש יוסף לחשוב את אחיו בארץ גושן. לכן יצא יוסף לאחיו שיאמרו לפרעה שהם רועי צאן, שכן שיער יוסף שפרעה ירחיק את השבטים מעליו, כיון ש"יתועבת מצרים כל רועה צאן". וכיכי הכלי יקר (בראשית מ"ו ל"ב): "שתכלית כל הדברים הללו היה כדי שירחיקם פרעה מעליו ויושיבם בארץ גושן...".

6 מוסר-החשכל הראשוני שנוכל ללמוד מפרשתנו הוא - שכל עוד אנתו נמצאים בגלות, מסובבים בהשפעות זרות, עלינו לתור אחר מקום מגורים שבו נוכל להיות חיים יהודיים טהורים.

7 ענין זה איננו ענין מחשבתי רעיוני גרידא. הדבר נפסק להלכה ולמעשה בספרו הגדול של עמוד החוראה הרמב"ם (הלכות דעות פרק ו' א'):

"דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו. נוהג כמנהג אנשי מדינתו. לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולשוב אצל התכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם. ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם. הוא ששלמה אומר, יהולך את חכמים יתכם ורועה כסילים ירוע. ואומר אשרי האיש וגו'.

"וכן אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשיה חולכים בדרך ישרה, ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים. ואם היו כל המדינות שהוא יודעם ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה, כמו זמנינו, או שאינו יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים מפני הגייסות או מפני החול, יש לבדו יחיד כענין שנאמר 'ישב בדד וידום'. ואם היו רעים וחטאים שאין מניחים אותו לישב במדינה אלא אם כן תתערב עמח ונוהג במנהגם הרע, יצא למערות ולחוחים ולמדברות, ואל ינהיג עצמו בדרך חטאים, כענין שנאמר 'מי יתנני במדבר מלון אורחים'."

שרה אמנו לא נתפתחה לפיתוי פרעה, ונשארה נאמנה לאברהם בעלה באופן מוחלט. נמצא שארץ גושן הפכה לסמל ההתרחקות מן הגויים. ארץ גושן מספרת על פיתוי של פרעה והשתדלותו לצוד ברשתו את שרת, וזאת גם תמורת כל הונן ורכושו - ועמידתה העיקשת של שרה ואי הסכמתה להתקרב גם במעט אל פרעה הרשע. הנה כי כן גושן לא תרמה להתקרבות וגישות בנייהם, אלא לחפץ, להתרחקות מוחלטת.

על פי דברים אלו נוכל לחבין עומק כוונת חז"ל באומרים: "לפיכך ישבו ישראל בארץ גושן", פירוש, מאחר שארץ גושן היא סמל להתרחקות ישראל מן העמים, ואי הסכמה להתקרב אליהם, בקשו בני ישראל לשבת בארץ החיא כדי שיוכלו לממש שם את ההבדלות מהמצריים, כמו שנחנה לפנים שרה אימם.

11 11 טו טוה - 18 ע

וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן (מן כו). תמה למה נקט ארץ מצרים הא

כבר ידע מקראי ולעיל שארץ גושן היתה במצרים. ונראה שנקט שאף שכשצריכים להיות בגלות במצרים צריך להשתדל שלא נהיה מעורבבין אלא ברחוק מהם, כדי שלא ללמוד מעשיהם, שלכן אף שהוצרכו להיות במצרים

ישבו בארץ גושן במקום מיוחד. ועוד לימד יש בזה שבכל מדינה אפשר ללמוד ולעבוד את הש"ת, ולא יאמרו שבמדינה זו א"א, ורק במדינת חז"ל אבותינו בה רק שם אפשר לעבוד את ה'.

15.

מלך מצרים ירד לרעה

12 מ"א, ד'. לגור בארץ באנו כי אין מרעה ובן 22.

הנה רבותינו (בהגדה של פסח) למדו מכאן שלא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם שנאמר לגור בארץ באנו, וא"כ צריך לבאר, הרי רואים אנו שבסופו של דבר נשתקעו שם ולא עזבו לאחר כמה שנים. וא"כ מה באמת נשתנה אחר כך שהסכימו להשתקע?

146

מהשפעת מצרים על משפחתו עד שהוצרך הקב"ה להבטיחו: אל תירא מרדה מצרימה. ואמנם יעקב עצמו מכיון שהבטיחו הקב"ה שוב לא דאג כל כך. אבל כשאמר פרעה ליוסף (בפסוק ר'): ארץ מצרים לפניך היא כמיטב הארץ הושב את אביך ואת אחיך וגו', אז התחיל יוסף לדאוג שמה תושפע משפחתו מיושבי הארץ. ולכן תיקן אז כמה חוקים וגזירות שהם יבטיחו את קיומם של שכני ישראל בארץ מצרים: א) הפקעת הבעלות של האדמות מבעליהם המצריים; ב) העברת כל המצרים לערים אחרות; ג) קביעת מס על כל המצרים והפטור של הבהים ממנו. ונבאר:

13 והנראה בזה, דבאמת כל הפרשה כולה צריכה עין רב, שהרי אחר שהתחיל לפרש

(להלן בפסוק י"א): וישב יוסף את אביו ואת אחיו ויוסף כלכל את אביו ואת אחיו. פתאום מפסיק באמצע סיפור החיישכות בני ישראל במצרים ומתחיל לספר איך שיוסף קנה כל אדמת מצרים לפרעה, וכן את זה שהעביר את כל העם לערים, וכן את המס החדש. החומש שצריך כל אחד ליתן לפרעה. ולבסוף מסיק וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה, הרי שעירבב הכל בפרשה אחת. כלומר כל סידוריו של יוסף שסידר בארץ מצרים הכניס באמצע החיישכות בני ישראל במצרים, וזה תמוה לכאורה. גם תמוה מה שהזכיר כמה פעמים שאת אדמת הכהנים לא קנה, ולכאורה אין זה אלא סיפור דברים בעלמא שנוגע רק למצרים בלבד, ולמה האריך הכתוב בכל פרטי ענין זה.

בארץ מצרים שנעשה על ידי יוסף ששכט הכהונה פטור ממסים, ומכיון שהעבדות של בני ישראל היה בתורת מס, וכדכתיב [שמות א' פ"א] וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם, לכן שכט לוי שהיה פטור מכל מס שהרי פרנסתו מאוצר המלוכה היה פטור מעבדה 23.

16 אם נציין נראה ששכט לוי, שמחמת תקנתו של יוסף לא היו בכלל השעבוד [רש"י בשמות ה' פ"ד] והיו יכולים לשבת ולעסוק בתורה, היה זה שבכל הזמנים עמד כנסיח ונשארו שלמים לה' ולתורתו, וכדמצינו בזמן שכל בני ישראל חטאו בעגל ומשה הכריז מי לה' אלי שאז נאספו אליו כל בני לוי [שמות ל"ב פכ"ו], וכן במעשה המרגלים מצינו ששכט לוי לא היה עמהם וכמש"כ רש"י בפרשת דברים [א' פכ"ג] ד"ה שנים עשר עי"ש, וכן כשנלחמו בני ישראל עם הכנענים אחר מיתתו של אהרן וחלק מכני ישראל נתנו לב לחזור למצרים, נאבקו עמם הלויים עד שחסרו כמה משפחות בין מהלויים ובין מישראל, וכמש"כ רש"י בפרשת פנחס [כמדבר כ"ו פ"ג], הרי ששכט לוי היה זה שבכל התקופות שמר אמונים לתורת משה, וכל זה בא להם מחמת שבמאתים ועשר שנה שאר השבטים היו משעובדים ועובדים לפרעה, היו הם משתחררים מהעבודה ופנויים לעסוק בתורה, וכל זה ראה יוסף בחכמתו עוד הרבה שנים קודם שהתחיל השעבוד, וזה עמד

15 כל אחד מהפעולות האלו נעשו בכדי להבטיח את קיום בני ישראל במצרים: א) בזה שהפקיע את האדמות מהמצרים הוא ייסד שאף אחד אינו נחשב "בעל הבית", והיו כל תושבי הארץ, מצריים ויהודים, שניהם גרים בארץ זו; ב) לא רק שהפקיע מהם את האדמה אלא אפילו לא הרשה להם לגור על האדמה שהיתה להם מקודם, אלא העביר את כל העם לערים אחרות, והיינו משום שחשש שאחיו ירגישו את עצמם בתור גולים וכמו שפירש רש"י [פכ"א: ג] זה שפטור את הכהנים מהמס שהטיל על כולם היה משום שיוסף רצה שיהיה שכט אחד בישראל, שכט לוי, שיהיו פטורים ממס, ולכן כשגזר פרעה עליהם לעבוד הרי היו פטורים בני לוי מזה, כי כן היה החק

17 Artscoll - She Chumash pg 267

Joseph prophetically established a precedent that would later benefit Israel while it was in Egypt. By giving a privileged status to the clergy, Joseph established a precedent that made it possible for the tribe of Levi - the Jewish "clerics" - to be exempt from the servitude to which the Egyptians later subjected the other tribes, so that there would be a strong nucleus of people who kept alive the teachings of the Patriarchs (R' Yaakov Kamenetzky).

18 והנראה, דהנה ביארה לעיל [מ"ו פ"א] שהטעם שעצר יעקב אבינו בדרך למצרים בבאר שבע הוא בשביל ליטול רשות מהש"ת לרדת מצרים, היינו מפני שירא

²¹ Thus Israel settled in the land of Egypt in the region of Goshen; they acquired property in it and they were fruitful and multiplied greatly.

כלומר שהכהנים פטורים ממש פרעה, או יכול הכתוב להמשיך ולסיים: וישב ישראל בארץ גושן ואחוזו בה וגו', כלומר דאף שמתחלה באו רק לגור ולא להשתקע, כי חששו לישראל בגלות, אבל אחר כל הסידורים האלו אז נקבע מהלך חדש: וישב ישראל בארץ מצרים ואחוזו בה וגו', ודייק היטב.

עכשיו מובן היטב סדר הפרשה, דמי שהושיב יוסף את אביו ואת אחיו בארץ מצרים וכלכל אותם התחיל לחשוש לגורלם הרחוקי ולהמשך קיומם בתור עם קדוש בארץ הגלות, ולכן מיד התחיל הכתוב לספר על פעולותיו של יוסף שעשה בארץ מצרים. והוא משום שכונתו העיקרית של יוסף היתה רק בשביל אביו ואחיו, ורק אחר שגמר לבאר כל זה וסיים שיוסף קבע לחק שלא יעבוד שאדמת הכהנים לא היתה לפרעה,

Artzwell. She Chua

²¹ Rashi cites the

Midrashic interpretation of Judah's mission. The Midrash interprets לְדוֹרָהּ as to teach, which implies that Jacob dis-

Breiset - ch 46

²⁰ He sent Judah ahead of him to Joseph, to prepare ahead of him in Goshen; and they arrived in the region of Goshen.

Shem Mishneel. Ed. R. Belavski - p. 90

We may suggest a slightly different way of understanding this episode. Yaakov's journey to Egypt marked the beginning of a dark period in

Jewish history: the Egyptian exile. The Ramban explains:

For when Yaakov came to go down to Egypt, he perceived that the exile was beginning for him and his descendants. He was frightened of this and so offered sacrifices to the God of his father, Yitzchak, so that the rule of strict justice would not be stretched out before him. (Ramban, Bereishis 46:10)

At the moment of entry to Egypt, as the exile was beginning, Yaakov took action to ameliorate the strict *din*. This he achieved by saying the Shema. By accepting the unity of God and pledging his love to Him, Yaakov was able to reach beyond the *din* and invoke the mercy of God for his descendants.

* The lesson of this is clear: the beginning of every activity is crucial; the success of the whole enterprise will depend on the quality of the start. Yaakov wanted to ensure that the Egyptian exile commenced with a declaration of faith in the unity of God and in Yaakov's love for Him. This would ensure that this leitmotif would characterize the whole exile. Yaakov hoped and prayed that throughout his descendants' travails in Egypt, their predominant experience would be one of Divine mercy quashing harsh *din*.

²³ When Yaakov met Yosef at the border of Canaan and Egypt, Yaakov's feelings of love for his son were intensely aroused. Yaakov Avinu expressed these feelings not to his son, but instead redirected them to the Source of all love, toward God. So began the Egyptian exile, just as Yaakov wanted — with an expression of intense love for God.

This explains why Yosef did not say Shema when he met his father. We can be certain that Yosef was overjoyed to see Yaakov after so many years and doubtless turned his feelings of love and gratitude heavenward, as did his father. There was, however, a crucial difference. Yosef was already in exile; the opening moments of his exilic experience were long past. He had lived in Egypt for years and, as such, was not starting anything new or spectacular at the moment when he met Yaakov. As it was not a beginning, saying Shema could not fulfill the same function for Yosef as it could for Yaakov. We now understand why, while Yosef wept to see his father again, Yaakov remained aloof, choosing instead to say Shema and to connect to the Divine.

The Call of Torah - Ed. R. Munk pp 979-980

IN GOSHEN. The word גֹּשֶׁן has the same numerical value (358) as the word מִשִּׁיחַ Messiah. The redeemer is called on to deliver Jewry from the yoke of the four nations which enslaved it — the Egyptians, the Babylonians, the Greeks, and the Romans. The Messiah, the son of David, from the tribe of Y'hudah, will be preceded by בן יוסף, the Messiah descending from Yosef. On reaching Egypt, Ya'akov ardently hopes to see this messianic union of his two children, Y'hudah and Yosef, one day come about and he sends Y'hudah to meet Yosef so that these two (who represent the ten lost tribes and the two who remained faithful) might together pave the way for the coming of the Messiah = מִשִּׁיחַ = גֹּשֶׁן. (The second part of the verse refers then to Yosef: he shows the path of the Messiah "before" Y'hudah.)

25 אין ששכר - נלווה (הי' עו')

והבאה דסגס דדמי דגלח דהשקח גלח מלכיה סי דבני ערשי לכל סדי גלוי' מן סדי מלכיות אשך ספכדו טולס על ישראל כיה מן סדי מלכיות

סיכ בגלויס מלכיות סיו כוללס כל סדי גלויס חיס וסי בימיס הרביס כמבולר כמניס רביס ריה רומי יבנל יון ימדי וסגס כפול סגורס יסלו סמניס ממילא סיכ סוסס יסוד מוסר כחוסיק זכרון ימיס טפס כווסס מכל כגלויס

The author of this explanation, R. Zvi E. Shapiro, continues in his יששכר ²⁶ ס' בני יששכר; The four letters of the word גֹּשֶׁן are the same as those inscribed on the four faces of the Hanukah top (the dreidel). Moreover, Hanukah is celebrated about the time that the sidrah ויש is read in the synagogue. The letters are the initials of four words designating certain forces in man and it was the corruption of these forces which brought about the sufferings of the exile in the above-mentioned fou nations, with the intention of removing this corruptioⁿ. The forces are

those of the physical, emotional, and intellectual elements of the soul plus the general force which comprises the totality of human aptitudes: גוף, שכל, נפש, הבל. The first letters of these words form the word גֹּשֶׁן.

והנה כד' מלכות הם המקימים בנה הקליפות על ישראל רבים למלל כאלהות חיו וחס סגורמים שאין יחודו ואחדותו יחיד בפהגולה לכל בני עולם וישראל גוי אחד הם הדבוקים באחדות כמדינת ואחס הדבקים בסווי וכו' ע"כ המלכות הם ארבעים. שפס מן בני עממא דפרודא פירוד לרבע קלות (ח"ט כחצו ויראו יושבי קלות מאוחותיו) וישראל הם נקודת האמנות וכבר ידעה בניי אמלג מאחד לכל הקלות וכשיתבטלו כל המלכות ישוה הכל לנקודת האחדות בדכתיב או אספור על עמים שפה ברורה יחד לקרוה כולם בשם סווי וכחצי וסיה סווי למלך ערס ציוס הסוא יכ"י סווי אחד ושמו אחד ואו השוה המלוכה לניה ישראל גוי אחד בארץ הדבקים באחדות סווי ציה ובי"ט.

30 סנה חוכן הדברים סאלס סמס דברי סרנ סגאון בעל גרף זללס"ס עם סרתנה סטנין ציטאור דבריו אלס כלסר סס לטיניך וילי שכל כן מלכות ישראל סוא מן יסודיס שיש בשמו אוחיות ססס סווי אחיד ושוד נוסף בשמו אוח ד' לסרות כי מלכות ישראל מאחדת בפרסוס לכל בני עולם אחרות ססס סמיחד ומקרנה ומאחדת ספירוד סוד עממא דפרודא שגרמו סמלכות יושבי קלות סיס ד' מלכות ובמס"ל:

31 The Call of Torah - R. Munk
On the festival of Hanukah, when the flame of messianic hope again begins to brighten the nights of our exile, the dreidel becomes the symbol of the four kingdoms which enslaved us because of our fourfold decline, but at the same time it reminds us that all of human existence and all of human history rotate about the messianic axis and that everything ultimately comes to "גשנה," that is, to messianic redemption (שם, חדש כסלו).

32

יוסף התודע אל אחיו רק כאשר נגשו אליו בקירוב דעה ולב, ואו נתגלה לפניהם כמה אהבים זה את זה, ונתאחה הפירוד, ונתחזקה האחה. ובשכל בניי שריים באחה ונגשים זה לזה בקירוב ולא ברחוק (יראו אתו מרחוק ותכלו אתו להמיתו) עי"ז מקרבים את הגאולה. ועי' בהפטרות ויש קרב אחד לאחד לך לעיץ אחד ובר' הנה אני לקח את בני מבין הגרים אשר הלכו שם וכו'. וזה מה שציהו את האחים מהרו וכו' וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי.

34 And [Joseph] fell on the neck of his brother Benjamin and wept, and Benjamin wept on his neck

35 The Inside Story - El. L. Tabor - Genesis 45:14
One such event is the tearful reunion between Joseph and Benjamin described in the above-quoted verse. The Talmud interprets their weeping on each other's necks as expressions of pain and sorrow over future tragedies in their respective histories: "[Joseph] wept over the two Sanctuaries that were to stand in the territory of Benjamin and were destined to be destroyed" ... and Benjamin wept over the Shiloh Sanctuary that was to stand in the territory of Joseph and was destined to be destroyed."

38 ונבוא אל המכות, כי אחר שהתודע יוסף לאחיו וכבר בארנו כי הביא להם ראיות חזקות כי בחנם שנאו אותו והשדהו על לו: דבר, והוא הוביחם והם לא רצו לקבל תוכחתו ומוסריו ושנאו אותו על ככה. ובנימין: א ידע מכל זה עד עתה, או הראוהו לו ברה"ק כי בשנאת חנם יחורב גם שני בתי מקדשות שעתידיים להיות בגבולו של בנימין, ולכן זכה בנימין כי היה מזבח בחלקו יען לא היה לו חלק במכירה יוסף ולא היה שנאת חנם אצלו. ובנימין ככה על צוארו גי"כ על חורבן שיהיה בגבולו וליוסף לא היה גי"כ חלק בשנאת חנם באחי. ואחי"כ וינשק לאחיו ויבן עליהם, דהיינו שבכה עליהם שיגרמו חורבן בתי מקדשות אלן, כני"ל לבאר:

37

ונ"ל דאחז"ל (יושלמי ימא א, ט) לא נחרב בית המקדש אלא על שנאת חנם, ובבית ראשון מציעו בשי"ס שבת פ' החבית (שם קט"ז) כי נחרב על שלא הוכיחו זה את זה. ונ"ל כי גם זה גרם, יען שלא היו באחדות לא ראה זה אם חבירו הולך בדרך הישר אם לא, כי מה לו ולהם, וגם לא קבלו תוכחה, והיה בלבו על המוכיח אותו כי מה לי ולך. אבל אם כל ישראל באגודה אחת כאיש אחד אין אחו יכול לדאות אם חבירו עובר על רצון ה' ויקבל עונש אחי"כ ויחטיא כל ישראל, ולכן מוכיחו ומצילו מבאר שחת וחבירו מקבל תוכחתו, כי ידע ומרגיש שמלב נאמן יצאו ואל לבו יכנסו,

33

אמנם לדבריו יש לומר כי שלגבי יעקב אבינו שבה או לבחי' גאולה ולסיום מלכ של גלות והסתרתו פנים, ובה להכרה הכי ברורה שגם מה שבי' נראה כמדת הדיו הכל הוא רחמים וחסדים, לכן קראו אז ק"ש כ' חלקיו כי אחד, שמתה הרחמים והדיו הכל א', ובה להכרה זו שיתגלה לעתיד לגוה, ציוס ההוא יכ"י כ' אחד ושמו אחד, אבל לגבי יוסף אדרבה מתחיל אז פרשה של גלות ולכן לא קרא ק"ש, ואדרבה ויבן על גואריו עוד, שראה שלגבי הכנים לא נסתתמה הגלות, ואדרבה מתחילה עששו פרשה ארוכה של גלות מזרים, לכן ויבן על גואריו עוד.

36

ויפול על צוארי בנימין אחיו ויבך וגו'. עיין פירשיי ז"ל שבכו על חורבן שני בתי מקדשות ועל משכן שילה שסופו להתרב עיי"ש, ונראה לומר דעד עכשיו דהיו גוה"ל כדיון אבלים ר"ל, לא שרתה השכינה עליהם כ"כ, אבל כעת דהיו בשמחה כיון שנתעורו זה לזה, שרתה עליהם השכינה, וחזרה עליהם רוח"ק, ואו תני רואים מה שראו.

37 Therein lies the significance of the fact that Joseph and Benjamin wept on each other's necks: in the Torah, the neck is a common metaphor for the *Beit HaMikdash* (the Holy Temple). "G-d hovers about him all day, and dwells between his shoulders," says Moses of Benjamin, referring to the *Beit HaMikdash* in his province. And King Solomon in Song of Songs, singing the praises of the "maiden of Israel" and her relationship with the Almighty, proclaims: "Your neck is as the Tower of David."

40 The Sanctuary, then, is the "neck" of the world, the juncture that connects its body to its head. A person's head contains his highest and most vital faculties—the mind and the sensing organs, as well as the inlets for food, water and oxygen—but it is the neck that joins the head to the body and channels the flow of consciousness and vitality from the one to the other: the head heads the body via the neck. By the same token, the *Beit HaMikdash* is what connects the world to its supernal vitalizer and source. It is the channel through which G-d relates to His creation and imbues it with spiritual perception and material sustenance.

44 We see a pattern emerging: Joseph weeps over the destruction of the Sanctuaries which lay in Benjamin's province, but not over the Sanctuary which lay in his own. Benjamin weeps over the destruction of Joseph's Sanctuary, but not of his own. And Jacob weeps over neither, since, as the father of all the tribes of Israel, his province includes all Sanctuaries of Israel. The question remains: why should one weep over another's spiritual deficiencies but not over one's own?

45 To address this question, we must first examine the nature of weeping in general. What do tears actually achieve? Tears give vent to the feelings of distress and frustration that accompany the knowledge that something is not as it should be. After a "good cry," a person is somewhat relieved of these feelings, although the situation that prompted his tears remains unchanged. Is this a positive phenomenon? At first glance, it would seem not. Distress and frustration are what drive a person to rectify the negative reality that gave rise to them; to lessen them by other means would seem to counteract their purpose and utility.

46 But what if one has done all there is to be done? In such a case, where weeping cannot be faulted for reducing the impetus for action, one can point to its constructive uses. It may serve to communicate one's empathy with a fellow's troubles. And it may serve to alert others to the gravity of the situation—others who are in a position to do something about it.

47 Citing the verse, "Shake yourself from the dust ... O Jerusalem," the Midrash expounds, "As a rooster who shakes off the dust from his wings." Our sages explain: when a rooster has wallowed in the dust, a thousand people with a thousand combs cannot clean it; but with a single vigorous shake, the rooster can free himself of every last speck of dust.

41 "As the soul fills the body, so G-d fills the world." Just as there is a "neck" that joins the world to its divine soul, so, too, there is need for a personal *Beit HaMikdash* in the life of each and every individual, a "neck" to join his spiritual head to his material body.¹²

42 The human soul is a pure and perfect spark of its Creator, the source of all that is good and G-dly in man. But in order that it head his life, man must construct a "neck" to join his soul to his material self. He must sanctify his mind, heart and behavior, so that they form a conduit through which his G-dly essence may control, vitalize and permeate his entire being.¹³

43 The Sanctuary's destruction, whether on the cosmic or the individual level, is the breakdown of the juncture between head and body—between Creator and creation, between soul and physical self.¹⁴ This explains why Joseph and Benjamin wept on each other's necks: the state of the "head" is never a cause for distress, for the head can never be compromised or corrupted;¹⁵ but they foresaw times when the "neck" between spirit and matter would be damaged, alienating earth from heaven and body from soul.

48 One can educate, inspire, drive and otherwise assist another to develop and improve himself; ultimately, however, the only one who can effect any real and lasting change is the person himself.

Thus, Joseph and Benjamin allowed themselves to weep over the destruction of each other's Sanctuaries. Ultimately, only Joseph can repair the destroyed Sanctuary at Shiloh, the "Joseph" dimension of Israel's relationship with the Almighty; Benjamin can only encourage and assist. After contributing all he could to Joseph's efforts, Benjamin wept his agony and concern on his brother's neck. The same applies to Joseph's weeping over the Sanctuaries in Benjamin's domain.

49 However, concerning one's own spiritual ills, there is no such thing as "having done all there is to do." G-d has granted free choice to man and has provided him with the resources and abilities to overcome his every moral and spiritual challenge. Hence the tearless approach of Jacob, Joseph and Benjamin to the destruction of their own Sanctuaries. To weep over one's own "neck," over the negative state of the relationship between one's own body and soul (and its cosmic repercussions in the relationship between G-d and creation) is counterproductive, as it relieves and diminishes the internal forces that compel one to repair the relationship.

50 Instead of weeping over the destruction of the *Beit HaMikdash* and the resultant *galut*, Jacob recited the *Shema*—the Jew's proclamation of the unity of G-d and the imperative to translate his comprehension and awareness of G-d's unity into thoughts in his mind, feelings in his heart, words in his mouth and concrete actions in his physical life.¹⁶ Instead of giving vent to his pain, Jacob directed his inner turmoil toward the endeavor of rebuilding the damaged necks of Israel.¹⁷